SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 210. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 4, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЛИСТОПАДА 1994. Ч. 210. РІК CI

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ РОЗПОЧАВ РЕФОРМИ

Київ (УНІАР). — Тут 26-го жовтня відбулося засідання пресового клюбу ринкових реформ при Київській Спілці Журналістів. Виступили асистенти Президента з питань економіки і промисловости Валерій Литвицький і Валерій Рижов. На їх думку "навіть якщо Верховна Рада не підтримає проголошений курс Президента України на ринкове реформування економіки, Президент все ж візьме на себе відповідальність рішуче здійснити ці реформи".

Промовці зазначили, що Леонід Кучма вже почав свою програму втілювати у життя, підписавши укази про лібералізацію цін, зовнішньо-економічну діяльність, фінансову підтримку підприємств та багато інших. Вони свідомі того, що лібералізація цін може викликати напруження, але якщо законодавча влада підтримає такий курс відповідними рішеннями щодо податкової та монетарної політики, то напруження можна буде уникнути.

Однією з найбільших загроз національній безпеці України асистенти Президента вважають платіжну кризу. Тому Президент Л. Кучма вважає за необхідне в лютому-березні 1995 року запровадити векслі, які допоможуть певною мірою вирішити проблему взаєморозрахунків підприємств. Векслі будуть забезпечені заставою — майном або цінними паперами і це сприятиме ефективній дії закону про банкрутство.

Плянує Президент України змінити також і функції трастових компаній, надавши їм можливість передавати через ліцитацію дефіцитні державні підприємства будь-яким, навіть чужоземним структурам, які здатні організувати ефективну працю таких підприємств без зміни форми власности. Такі кроки необхідні для зміцнення ролі влади в Україні та збереження Україною незалежности.

БУДІВНИЦТВО НАФТОВОГО ТЕРМІНАЛУ ГАЛЬМУЮТЬ ПРОРОСІЙСЬКІ СИЛИ

Одеса (Р. Р.). — Тут 28-го жовтня відбулася пресова конференція голови Одеської Міської Ради Едуарда Гурвіца, присвячена 100 дням його праці на цьому пості.

Е. Гурвіц повідомив, що всі діти Одеси безплатно відвідують дитячі світлички, безплатно харчуються в школах, а працівники медичних закладів, шкіл і будинків культури, а також працівники міліції отримують від міської управи щомісяця 20 відсотків їхньої зарплатні додатково. Безплатним є проїзд у міському транспорті, діє центр суспільного захисту громадян, з'явилися додаткові автобуси, а в крамницях контролюється ціни.

Основною причиною затримки будівництва нафтового терміналу Е. Гурвіц назвав інтереси Росії, її комерційних структур. За його словами, населення не протестувало б проти його будівництва, якби знало, що область отримає частину прибутків від користування терміналом.

Система рад, на думку Гурвіца, не виправдала себе і тому треба змінити всю систему управління — як в державі, так і на місцях. „Місто не повинно бути донором села", — сказав Гурвіц і подав, що він є прихильником створення вільної економічної зони в Одесі і виступає за створення в місті кількох льокальних економічних зон різного напрямку. Уже готується проєкт, який згодом буде представлений на розгляд Кабінету Міністрів.

ВИСТАВКА ТВОРІВ КАНАДСЬКИХ МИСТЦІВ В ОМУА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців Америки влаштовує виставку Української Спілки Образотворчих Мистців з Канади. Виставка проходитиме в ґалерії ОМУА, 136 Друга аве., від 6-го до 13-го листопада. Відкриття—у неділю, 6-го листопада, о год. 1-ій по полудні. Ґалерія відкрита у неділі від год. 1-ої до 6-ої вечора, від вівтірка до п'ятниці—від год. 6-ої до 8-ої вечора, в суботи—від 1-ої по полудні до год. 5-ої вечора.

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 31-го жовтня, відбулося засідання Президії Кабінету Міністрів України, на якому прем'єр-міністер Віталій Масол запропонував розглянути проєкт програми структурної перебудови економіки держави. Проєкт представив заступник міністра економіки Леонід Мінін.

Одною з напрямних нової програми є вирішення соціяльно-економічних проблем з метою забезпечення середньо-европейського рівня життя в Україні. Розглянувши проєкт, Президія постановила взяти його за основу і доручила внести до нього зміни з урахуванням зауважень. Обговорено також питання про внесення змін і доповнень до кодексу законів про працю. Цей проєкт представив міністер праці Михайло Каскевич. Проєкт передбачає закон до норм, які відповідають сучасним виробничо-економічним відносинам в умовах ринку. Після внесення до проєкту висловлених зауважень, документ буде запропоновано на розгляд у Верховній Раді.

Україна приманює канадські фірми

Торонто. - Перебуваючи в Канаді, Президент України Леонід Кучма приобіцяв якнайшвидше увести радикальні реформи,які зліквидують непотрібну бюрократію та допоможуть канадським фірмам успішнішно розвиватися в Україні. Про такі розмови Л.Кучми з канадськими підприємцями в Торонто широко звітувала місцева преса, зокрема торонтонський щоденник „Торонто Стар".

Запевнення Президента України Л.Кучми радо вітали торонтонські підприємці, зокрема такі, які вже провадять спільними українсько-канадськими підприємствами, хоч постійно нарікають на непотрібну існуючу бюрократію на кожному кроці. Тому документи підписані між Оттавою і Києвом минулого тижня, включно з окремим документом про охорону канадських фірм від свавільної експропріяції, на думку підприємців, є першим кроком у потрібному напрямі, коли йдеться про заохоту канадських фірм інвестувати свої гроші в Україні.На думку багатьох підприємців, канадці з охотою провадили б комерційні акції в Україні, але найперше треба усунути оті згадувані перепони, включно з хабарництвом.

Якщо Президент Л.Кучма візьметься серйозно до діла, закордонні підприємці відразу зареаґують позитивно. Зі своєї сторони Президент Л. Кучма намагається заманути якнайбільше канадського бизнесу та ділових людей , які допомогли б Україні переломити теперішню критичну ситуацію, а для цього потрібно якнайбільше спільних підприємств, з чого користали б обидві країни.Минулого літа для цих цілей Україна відкрила торговельне бюро в Торонто.

Плян реформ, запропонований Л.Кучмою для принади закордонної твердої валюти , базується на шістьох пунктах, які бключають стабілізацію фінансової та монетарної систем,розвиток технології та введення соціяльних програм, які покращили б житєвий рівень .

Представники УКМА відвідують ЗСА і Канаду

(МАТ). — У Києві вже третій рік діє Університет Києво-Могилянська Академія (УКМА), побудований на західній зразок, але з 350-літньою українською традуцією. Навчання відбувається тільки двома мовами, українською та англійською, і студенти мусять скласти вступні іспити в цих мовах. Перші роки відновлення УКМА були досить важкими, але крок-за-кроком адміністрації вдалося поборювати різні труднощі. З великою допомогою прийшла українська громада на Заході, яка дала і професійні сили — професорів-викладачів, адміністраторів і грошеву підтримку — фундування стипендій, заль, конференцій, бібліотеки.

З подякою за поміч представники УКМА відвідують Америку й Канаду від 1-го листопада до 10-го грудня ц. р. Вони будуть звітувати про ріст та успіхи їхньої установи, покажуть відеофільм, свої видання, розкажуть про свої пляни на поширення числа факультетів, нових будинків, ґалерії, гуртожитків, віднови церков. Президент УКМА В'ячеслав Брюховецький, заступник президента Євгенія Онищенко, ректор Сергій Іванюк і керівник суспільної інформації Наталя Шумкова відвідають індивідуально або групово різні міста Америки, щоб зустрітися із керівниками різних американських університетів та великих стипендійних фундацій. Вони також виступлять перед українською громадою зі звітом про ріст УКМА, відвідуючи такі міста: Ню Йорк (11-го листопада в НТШ), Філядельфія (12-го), УОКЦентр, Вашінґтон (14-го), Бостон, Кеймбридж (15-го), Дітройт (18-го), Чикаго (19-го), Рочестер (22-го), Лос Анджелес (22-го), Сан Дієго (23-го), Ванкувер (26-го), а тоді Едмонтон (28-го), Саскатун (29-го), Вінніпеґ, Торонто, Оттава і Монтреаль.

За інформаціями слід звертатися до Могилянського академічного Товариства, координатора поїздки, на число телефону (609) 883-2488.

Гаїті має нового прем'єр-міністра

Порт-О-Пренс, Гаїті. — Новим прем'єр-міністром цієї країни її президент Жан-Бертран Арістід призначив Смарка Мішеля, відомого фінансиста, безкомпромісового прихильника вільного ринку, представника гаїтянської технократичної еліти. Якщо парлямент затвердить його кандидатуру, то С. Мішель в же в найближчі дні назве імена майбутніх міністрів.

Кандидатура С. Мішеля мала б задоволити і ультралівих прибічників президента, і бизнесові кола країни.Новий прем'єр авторитетний як фінансист не лише на Гаїті, але й у країнах всього Караїбського реґіону, й може розраховувати на їхню підтримку. Кром того, він спроможний випрацювати такий плян відродження зруйнованої гаїтянської економіки,який схвалять Світовий банк і Міжнародний валютний фонд, а це дозволить дістати від них значні кредити.

Стало відомо, що коли президент Арістід схотів втрутитися у процес формування кабінету міністрів, С. Мішель рішуче висловився проти цих спроб.Він має намір ввести в новий уряд таких авторитетних екомомістів, як Леслі Далятр і Леслі Вольтер, а також теперішнього міністра фінансів Марі Мішеля Рея.

Не всі спостерігачі вважають С. Мішеля центристською постаттю. У зв'язку з цим кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Кетрін Менґолд згадує, що С. Мішель „давно зарекомендував себе прихильником президента Арістіда і ще в 1990 році очолював його виборчу кампанію".

У Львові вшановували пам'ять Митрополита А. Шептицького

Львів (УНІАР). — Тут 31-го жовтня і 1-го листопада відзначено 50-ту річницю з дня смерти Митрополита Андрея Шептицького.

У Музею Історії Релігії відкрито фото-документальну виставку „Андрей Шептицький — екуменіст". Ще одна виставка у Львівському національному музеї розповідає про життя і діяльність А. Шептицького як видатного патріота України. У Соборі Св. Юра в ніч з 31-го жовтня на 1-го листопада відбулися нічні Богослуження, після яких — архиєрейська Свята Літургія з участю Патріярха і Кардинала Мирослава І. Любачівського. У Прилбичах, в маєтку Шептицьких 1-го листопада відправлено Панахиду на могилі батьків А. Шептицького.

Урочисто львів'яни відзначили також 76-ту річницю проголошення Західньо- Української Народної Республіки. Громадяни области 1-го листопада не працювали, оскільки цей день Облвиком оголосив неробочим. Колони людей пройшли з факелами на Личаківський цвинтар, де взяли участь у Панахиді на могилах січових стрільців і вояків УПА.

ЗСА ПОСИЛЯТЬ ВІЙСЬКОВУ ПРИСУТНІСТЬ У ПЕРСЬКІЙ ЗАТОЦІ

Вашінґтон. — Департамент оборони ЗСА повідомив, що з метою надійного стримування мілітарних амбіцій Іраку, кувайтський уряд погодився розмістити на своїй території групу штурмових літаків американських військово-повітряних сил.Посилюючи свою військову присутність в реґіоні, ЗСА також створять в еміраті Катар склад набоїв і спорядження для броневикі-в.Згідно зі заявою кувайтської сторони, на території емірату перебуватиме й американська танкова бригада.

Штурмові літаки розмістяться на базі Аль-Джабір поблизу кувайтської столиці. Ці штурмовики літають з невеликою швидкістю і невисоко, вони озброєні бронебійними гарматами і протитанковими ракетами.

Ще одна танкова бригада розміститься в Катарі, а третя — у країні, покищо не названій.

Тепер у Кувайті і Савдійській Аравбнії є приблизно 9,000 американських морських піохотинців.Як відомо, під час недавньої короткої візити президента Билла Клінтона в Савдійську Арабію він мав зустріч королем Фагдом і, крім усього іншого, мова йшла про американську військову присутність в регіоні-.Перед тим американські газети писали, що король Фагд нерадо виділив півбільйона долярів для американського війська у жовтні, коли воно прибуло, щоб унеможливити наступ армії Саддама Гуссейна.Тепер Савдійська Арабія сподівається, що ЗСА вплинуть на Кувайт таким чином, що і він візьме на себе якусь частку тих видатків.

Українці їдуть на виставку в ЗСА

Київ /Р.Р./. - Тут у неділю, 30-го жовтня, в комерційному відділі амбасади ЗСА в Україні відбулася зустріч українських підприємців-виробників сільськогосподарської продукції, які також займаються перебробленням, пакуванням та експортом і які візьмуть участь у щорічній виставці природно-харчової промисловости в Лос Анджелесі , Каліф.

Директор українсько-американського спільного підприємства „Ворон" з Краматорська, Донецької области, Олексій Ребенко зазначив, що багато колгоспів, радгоспів і підприємців хотіли б придбати міні-заводи для переброблення молока, овочів, але в Европі на них ціни часом вищі, ніж у ЗСА. Достава ж такого обладнання з Німеччини коштує 1,500дол., тобто стільки ж, скільки з Ню Йорку. У складі української делегації 39 осіб із дев'ятьох областей. Виставка відбувається від 3-го до 5-го листопада. Поїздку української делегації до Лос Анджелесу організував комерційний відділ американської амбасади в Україні, очолюваний радником Степаном Васильком.

Завершено святкування 70-річчя УСВТ „Ч. Січ"

Бриджвотер, Н. Дж. (О. Т.). — Тут в приміщеннях Голідей Інн відбулися врочисті святкування, якими завершено сьому декаду плідного існування Українського Спортово-Виховного Т-ва „Чорноморська Січ".

Святкову програму у великій бенкетовій залі, заповненій членами, симпатиками й спортовцями та гостями-репрезентантами багатьох організацій, в цьому числі з України, відкрив голова Т-ва Мирон Стебельський, який привітав присутніх, згадав тих, що відійшли у вічність, їх вшановано однохвилинною мовчанкою. Познайомивши коротко гостей із славним минулим й сучасним Т-ва, дальше ведення святковою програмою перейняв д-р Нестор Олесницький, спортовий вихованець УСВТ „Ч. Січ", відомий в минулому чоловий відбиванкар, а тепер голфіст. Ще перед молитвою господар представив почесних гостей за головним столом, між якими були: М. Стебельський — голова Т-ва, Іван Олексин — голова УБСоюзу, Олександер Благітка з дружиною, касир УНСоюзу, Я. Івахів з дружиною, фінансовий секретар Координаційної ради УККА, ведучий програмою д-р Н. Олесницький з дружиною, о. Ф. Шадяк, парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Квітка Семанишин, репрезентантка СУК „Провидіння", д-р Богдан Шебунчак, УАКРада і ОДВУ, та Осип Труш, секретар Т-ва.

При святкових столах на залі були: Ярослав Кендзьор, депутат ВР України, В. Сушко із семичленною делеґацією з Калуша, якого він є посадником і депутатом до Обласної Ради Івано-Франківщини, С. Ковальчук, секретар УБСоюзу, Ю. Клапіщак з дружиною, фінансовий секретар УБСоюзу, Я. Томоруг з дружиною від УСК Ню Йорк, О. Лотоцька, СК СУМ„Крилаті" Йонкерс, Р. Бойко, УНДім Ірвінґтон, Б. Курилик 1-ша Дивізія УНА, В. Закорчений, ООЧСУ, І. Ісаїв з дружиною, УСЦАК Делеґатура — Схід, Б. Ольшанівська, АОЛПУ, делеґація Кредитівки в Нюарку в складі: І. Ляшок з дружиною, О. Цяпка з дружиною, А. Гречак з дружиною і Д. Твардовська, усі з Ради директорів.

Після молитви, що її перевів о. Шадяк, господар запропонував тост на честь ювілята і побажав смачної вечері.

В дальшому ході програми д-р Олесницький відчитав ряд привітів, що наспіли від багатьох державних чинників, включно з президентом Биллом Клінтоном, організацій, визначних політичних і суспільно-громадських діячів, в цьому числі з України.

Також наспіли листи від: С. Т. Профспілок „Україна" Львівської Обласної Ради, Львівського Державного Інституту Фізичної Культури, Осередку УСА, Студентського Братства, Української Спортової Асоціяції, львівської організації, і ряд інших. Письмові привіти переслали листовно теж: СТ „Україна" Торонто, УСК Ню Йорк і УСО „Тризуб" Філядельфія. Щирі й теплі привіти виголосили в часі бенкету: Я. Кендзьор, В. Сушко, І. Олексин, О. Блаґітка, К. Семанишин, Б. Шебунчак, Я. Івахів, Аня Томко привітала Т-во від відбиванкових дружин, відзначивши при тому керівника спорту Т-ва О. Твардовського. Слідувала коротка головна доповідь про історію Т-ва, що її змістовно виголосив О. Труш.

На закінчення першої частини програми відбулася церемонія вручення відзначень — плякетів заслуженим діячам Т-ва і медалів та грамот найвизначнішим спортовцям кількох ланок. Цю церемонію перевела Ювілейна комісія відзначень і голова Т-ва.

Відзначені члени сучасного і минулих проводів Т-ва: М.

(Закінчення на стор. 4)

В СВІТІ

ЩОНАЙМЕНШЕ 480,000 мешканців Грузії голодують і без гуманітарної допомоги їм загрожуватиме смерть. До такого висновку прийшло представництво Світової харчової програми при ООН, що занаходиться у Тбілісі.Тим часом сама ця програма неспроможна зарадити грузинському нещастю, якщо її не підтримають інші міжнародні гуманітарні організації. Тепер найбідніші прошарки грузинського населення дістають так звані „родинні пачки" вагою до 20 кілограмів.Вони надходять передусім на адреси старих людей, інвалідів, самітніх матерів і сиріт.Пачки розподіляють під контролею міжнародних експертів.

У ТБІЛІСІ, столиці Грузії, відбувся 1-ий форум Світового конґресу грузинів. На нього приїхало 300 представників грузинської діяспори з усіх країн Европи, Північної та Південної Америк.Кількість грузинів, що проживають за межами історичної батьківщини, перевищує 9 міл. осіб, тобто майже удвічі більше, ніж населення в Грузії. На форумі обговорено ідею національної єдности всіх грузинів світу та способи надання економічної, наукової і духової допомоги рідній землі, яка тепер переживає надзвичайно тяжку кризу.

НІМЦІ ПОГОДИЛИСЯ виплатити 60 міл. марок Чеській Републіці з тим, щоб чеська сторона виконала угоду щодо нелеґальної іміґрації. Угода передбачає, що всі нелеґальні іміґранти, які в'їхали в Німеччину з Чехії, будуть повернуті назад. Ті 60 міл. марок призначені для влаштування втікачів у Чехії, будівництва для них притулків, закупів харчів і медикаментів. Це ще один крок до зменшення потоку втікачів у Німеччину, який не припиняється після розпаду комуністичного табору. Згідно з післявоєнною конституцією, німецька влада не має права відмовляти в політичному азилі особам, що ступили на німецьку землю.У зв'язку з цим країна мусіла прийняти в 1992 році 450,000 втікачів, а в 1993 — 168,000, трохи менше, бо уряд канцлера Гельмута Коля домігся внесення в конституцію деяких поправок щодо іміґраційної політики. Більшість нелеґалів — вихідці з Азії, вони проникли в Німеччину через Польщу і Чехію, тому німці підписали з цими двома країнами угоди, які сприятимить щільнішому закриттю німецького кордону.

НІМЕЦЬКІ СПЕЦСЛУЖБИ заарештували 43-річного сирійського шпигуна, безпосередньо причетного до викрадення численних військових секретів, в тому числі документації, що стосується виготовлення американського протиракетного комплексу „Пейтріот". Представники німецької федеральної прокуратури повідомили, що шпигун працював у великій науковій німецькій фірмі, яка виконувала замовлення німецької армії.

ЗА ОСТАННІ 30 років в Японії у 37 разів збільшилася кількість людей у віці 100 літ і вище. Тепер у „клюбі сторічних" налічується 5,600 членів. Рекордсменом довголіття в країні є Тайе Ікаї, вона народилася в 1879 році. Середній вік чоловіків у Японії перевищує 76 років, а жінок — 82.5 року. Вивчаючи причини японського довголіття, вчені приходять до висновку, що там, крім великих успіхів в організації загальнодоступної охорони здоров'я і запобігання захворювань, позитивну ролю відограє популярна в Японії дієта з малим вмістом тваринного товщу і з великою кількістю морських страв, багатих на йод.

В АМЕРИЦІ

ВСЬОГО КІЛЬКА ДНІВ залишилось до виборів і всі кандидати намагаються привернути увагу виборців. У Тексасі урядуючий губернатор-демократ Енн Ричардс отримала підтримку своєї кандидатури зі сторони цікавого та оригінального політика. Мова про тексаського біліонера Росса Перо, який виринув на фоні крайової політики тому два роки з метою позбавити Джорджа Буша президентського крісла.Деякі аналітики уважають, що він таки був впливовим на вислідн останніх президентських виборів. Тепер він пропаґує кандидатуру Е.-Ричардс проти республіканського кандидата на губернатора Тексасу, Джорджа Буша мол., сина колишнього президента.

У ПОНЕДІЛОК, 31-ГО ЖОВТНЯ, Сенатська комісія підтвердила, що справу викриття шпіонажі Олдрича Еймса в користь СССР, а пізніше Росії не було виявлено в час з уваги на вмілі маневрування московської розвідчої мережі в ЗСА, але також і то в першу чергу , безглуздою невідповідальністю Сі-Ай-Ей. У своєму 116 сторінковому звіті, Сенатська окрема комісія для справ розвідки без будь-яких вибачень подає причини та невідповідальні потягнення керівників американської розвідки від 1985 року,коли то О.Еймс вперше продав державні таємниці , аж до його арештування в лютому ц.р.

СЛІДЧІ, ЯКІ НАМАГАЮТЬСЯ знайти причину трагічної летунської катастрофи недалеко Чикаґо, яка спричинила смерть 68 осіб, досі не натрапили на будь-які ключі до розгадки. Вони все ж таки віднайшли реєстратор того нещасного лету, так звану „чорну коробку", але й там немає жодних можливих причин. Навпаки, останні слова записані в реєстраторі це подяка контролерам О'Гейр летовища в Чикаґо за інструкції для приземлення.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ у понеділок, 31-го жовтня, дав дозвіл на в'їзну візу керівникові російських ультранаціоналістів Владімірові Жириновському, який наступного понеділка, 7-го листопада, має промовляти у Сан Франсіско до спеціялістів закордонної політики. Речник Державного департаменту Дейвид Джансон відразу зазначив, що надання дозволу на в'їзд В.Жириновського не є в ніякому разі підтвердженням його поглядів ані підтримкою його стремлінь. „Уряд ЗСА уважає його погляди анатемою". Спонсорує приїзд Б.Жириновського до ЗСА Рада світових справ у Сан Франсіско.

НА ОДНОТИЖНЕВІ ВІДВІДИНИ до ЗСА прибув престолонаслідник Англії. принц Валії Чарлз. У другому дні свого перебування в ЗСА принц Чарлз був у Лос Анджелесі де відкрив освітянський центр у південно-центральній частині міста. Про пляни його дальшого перебуванна немає жодних інших повідомлень.

ДВА ОКРЕМІ ЗВІТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ситуації в країні знову відновили побоювання про зріст інфляції. Крайова спілка керівників купна звітує, що їхній індекс значно підвищився, а Департамент торгівлі також позвітував про зріст видатків на нові будівельні споруди. Це у свою чергу викликало побоювання, що Федеральна рада валютних резерв підвищить відсотки на короткотривалі позички і то вже у найближчому часі.

КАДЕТИ ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ Вест Пойнт, зокрема члени футбольної дружини знаходяться перед можливістю окремого слідства в справі небажаних статевих турбувань своїх співтоваришок, студенток цієї ж академії. На думку аналітиків ця справа не має великих можливостей, бо жодна із 18 нібито потурбованих студенток не може вказати конкретних винуватців.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.

Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Стріли у Білий Дім

Коли в суботу, 29-го жовтня ц.р. новини на всіх телевізійних каналах повідомили, що якийсь чоловік стріляв у Білий Дім, то всі слухачі напевне подумали, що справа йде про якогось індивіда несповна розуму. Швидко наспіли ближчі дані: це був 26-літній Франсіско Дуран, мешканець Кольорадо. 3-посеред свідків тієї стрілянини — два кинулися на винуватця, перевернули його і затримали, поки надбігли агенти тайної служби, які охороняють Білий Дім, арештували його і повели на поліційну станицю. Він стріляв із ручного скорострілa, віддав близько 30 стрілів, які, проте, наробили дуже мало шкоди: розбили одне вікно в кімнаті акредитованих у Білому Домі журналістів. Президент Клінтон був у своєму помешканні в глибині Білого Дому і приглядався на телевізорі футбольній грі. Його дружини і доньки не було у Вашінгтоні, ніхто не потерпів.

„Ассошіейтед Пресс" розіслала про ту подію широкий комунікат, але не було в ньому найважливішої подробиці: чого той чоловік стріляв. Можна тільки здогадатися, що він мав якийсь великий жаль і претенсію до державного апарату і хотів облегшити собі душу такою немудрою стріляниною. Але, мабуть, він таки незбалансований і має авантюрницьку вдачу, бо вже пересидів три з половиною року у в'язниці за якийсь напад. Чули ми тільки, що він діяв на власну руку, що тут не було якоїсь змови та що його обвинувачують тільки у посіданні зброї та ушкодженні державної власности, а не у спробі атентату на Президента. Такі атентати в історії Америки не новина. Адже згинув в атентаті Абрагам Лінкольн, республіканський президент, згинув Джан Кеннеді, демократ, невдалий атентат виконано на Роналда Регена — виміряний проти нього стріл поцілив його пресового секретаря Брейді, який став калікою на все життя.

Недавно Конгрес прийняв у боротьбі проти злочинів „Брейді закон" із загостренням передумов для отримання поліційного дозволу на купно пістолі.

Минулотижневі стріли в Білий Дім — це новина, тому що сталася вперше за існування американської великодержави. Стріляти в білий день та ще й в суботу, коли Пенсильванська авеню і всі довкільні вулиці у Вашінгтоні повні туристів, — це насправді задум, який міг зродитися в голові несповна розуму. Адвокати дуже часто боронять своїх клієнтів-вбивників аргументом, що вбивник ненормальний — взагалі або в часі виконування злочину. Медичні психологи твердять, що навіть той, який заздалегідь плянує вбивство і виконує той плян холоднокровно — ненормальний.

Що штовхає людину на такий страшний злочин? Непогамована лють, неконтрольована заздрість, дике бажання пімсти. Існує теорія, що всі ті негативні почування мають один корінь — глупоту, бо, мовляв, розумна і зрівноважена людина вміє панувати над пристрастями, над нагальними негативними почуваннями і шукає інших шляхів розв'язки проблеми, яка спричинює розпуку.

А втім, стріли в Білий Дім навівають різні думки. Не тільки зоряний прапор із смугами та державний гимн є символами Америки, але й Білий Дім належить до символів. Стріляння до Білого Дому минулого тижня сталося в період занепаду пошани до установи президентури в Америці. Ми є свідками першого в історії Америки сумного явища, що на телевізійних показах кепкують собі з Президена. Були кращі і були гірші президенти, але завжди була пошана до установи президентури, яка тепер підупала. Щоб стріляти до символу, треба людини не тільки безконечно глупої, але й безхарактерної. Ф. Дуран така мікроскопічна істота, що не варто морочити собі нею голову.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Олександер Серафин

П'ЯТЬ РОКІВ ПЕРЕТВОРЕНЬ У СХІДНІЙ ЕВРОПІ

„Ню Йорк Таймс" опублікував цикл статтей, в яких розглядає ситуацію у Східній Европі п'ять років після розпаду комунізму. Його початком вважають перші вільні вибори в Польщі і відкриття східніх кордонів Мадярщини.

Автори статтей бачать Мадярщину, Польщу і Чеську Республіку передовими у переході від комунізму до демократії зі щирим бажанням стати частиною Заходу. Словакію, Словенію та Прибалтійські держави ставлять на другому місці. Україну з іншими східньоевропейськими країнами та колишніми республіками СССР включають звичайно в останню групу з огляду на їхні неозначені пляни на майбутнє. Росію, яка прямує до ринкової економіки, та східню частину Німеччини, з її специфічними обставинами, ставлять в окремі категорії.

Не зважаючи на безладдя і тугу за минулою стабільністю та можливістю передбачати майбутність, громадяни Східньої Европи не спішаться повертатися до комунізму. Навіть колишні комуністи, які перебрали провід в Мадярщині і Польщі, бажають стати членами Европейського Союзу і НАТО. Однак вони не є задоволені з нового, яке має багато викликів і до якого не були зовсім приготовані. Жорстока конкуренція і похіть за майном нищать спільноту. Кожний відчуває певний страх чи ненадійність.

Навіть у країнах, які чітко намітили свою мету, комуністичної спадщини є тяжче позбутися, ніж хтонебудь думав п'ять років тому. Провідники Східньої Европи розчаровані браком допомоги західніх демократій. Східня Европа має торговельний дефіцит з Заходом. Захід вважає її суперником, а не співвітчизником. Західньоевропейські державй встановлюють квоти і митні збори на східньоевропейські товари, коли вважають, що вони загрожують їхнім виробам якістю та ціною.

Наставлення до праці і засада рівноправности вбиті протягом 40-70 років, залишилися ще глибоко вкорінені п'ять років пізніше. Спільнота є поділена на дві групи: ті, що скористали зі змін і доробляються, яких є мало, і більшу ґрупу, яка приховує злість і яка заздрить першій, бо нічого не мають. Й. Сіклова, професор соціології Карлового університету в Празі, вважає, що люди змінили за п'ять років зміст їхнього думання, але форма залишилася та сама: далі чекають, щоб хтось приймав за них рішення.

Ще довго існуватиме велика різниця між Східньою і Західньою Европою. Директор Віденського інституту порівняльних економічних досліджень Пітер Гавлік вважає, що, за оптимістичними припущеннями, Чеська Республіка матиме поголовний валовий національний прибуток Еспанії в 2010 році. Польський становитиме половину, а мадярський — дві треті еспанського. З. Бжезінскі передбачає, що Польща може економічно догнати Німеччину щойно в половині наступного століття. На підставі інтерв'ю 1000 осіб в Польщі, Мадярщині і Чеській Республіці стосовно їхньої майбутности, більшість бачить її „загально оптимістичною", ніж „загально песимістичною".

„Традиційні економічні зв'язки відтягають Україну від Заходу і збільшують її залежність від Росії всупереч націоналістичним мріям бути незалежною", пише журналіст К. Вітні. Великі державні підприємства далі домінують в економіці України при помочі державних субсидій. Промислове виробництво скоротилося цього року на 40 відсотків.

У Східній і Центральній Европі існує занепокоєння, що Росія не занехала своїх старих зазіхань. Панує скептицизм відносно її амбіцій в намаганні підтвердити свої вимоги до статусу потужної світової країни. Польський міністер закордонних справ вважає, що Захід не бажає бачити сигналів її імперського думання.

„Незалежно від політичного забарвлення російського уряду в близькому майбутньому, Москва навряд чи старатиметься підтвердити домінацію Східньої Европи", каже Алекс Правада з Оксфорду. Її першою метою є зосередити увагу на колишні республіки. Незаперечним є її теперішнє бажання об'єднати, бодай економічно, Білорусь і Україну.

„Російська економічна сила неминуче перетвориться у політичну. Підкоривши Україну, наступною буде Польща", пише С. Ерлянгер. Історія Росії пригадує, що Росія, обороняючи свої інтереси, швидше чи пізніше вступить у конфлікт з Заходом. Однак головними обмеженнями у російській політиці тепер є фінанси, домашня ситуація і ставлення Заходу. Росія бажає включитися у світову систему, а не ізолювати себе знову.

На думку дорадника Єльцина, „Росія зберігає психологічний детрит світової потуги". У недавньому опитуванні 3,500 росіян, 68 відсотків сказало, що вони жалкують за розвалом СССР, і такий самий відсоток вважав, що злука Росії, Білорусі і України є можлива. 25 відсотків думало, що Росія повинна силою перебрати всі колишні республіки.

Андрей Коротунов, директор департаменту зовнішньої політики ЗСА—Канадського інституту, визна-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

Англомовна казка письменника д-ра Сусса — алегорія до України

„На похиле дерево кози скачуть".
Народна приповідка.

У світовій літературі поширений жанр, у якому тваринні персонажі живуть, думають і діють наче люди. Клясичним прикладом цього жанру в нашій літературі є неперевершений „Лис Микита" Івана Франка.

І ось в українському журналі „Соняшник" (Київ, ч. 1-2, 1994 р.) появилася казочка д-ра Сусса. Дійовими особами в цій казці є стадо оленів, серед яких головну ролю відіграє наймолодший великодушний, ввічливий добряга Тідвік. І саме ці його прикмети — великодушність і чемність довели до того, що його використовують інші пожильці степів.

Першим був жук, який впросився сісти на Тідвікові роги, бо надворі горяч, а перед ним далека дорога степом. Незабаром на роги Тідвіка запросився павук і розіпнув мережу павутиння. З цього скористав пташок й почав будувати собі домівку на оленячих рогах, висмикуючи на гніздо Тідвікову шерсть. Олень зміркував, що це причепа, але йому, як господареві, треба бути ввічливим до гостей. Він так собі міркував, що завтра всі його гості підуть собі геть.

Та не сталося, як думалося, бо вранці пташок повідомив Тідвіка, що він одружився з пташкою, яка живе на оленячому розі й заживе з усією сім'єю на його рогах. На додаток дядько його дружини дятел почав дзьобом свердлити дірку на розі хазяїна...

Друзі Тідвіка радили йому позбутися непрошених, настирливих гостей, але добродушний олень відмовився в ім'я гостинности. Ціле стадо оленів відійшло геть, переправившись на той бік озера, де було більше поживи-моху. Тідвік залишився сам з небажаними зайдами.

А ось надбігла білка й, побачивши чотири висвердлені дірки в рогах Тідвіка, за порадою дятла привела свою сім'ю та запас горіш-ків, мовляв, олень веде „публічний готель" на своїх розлогих рогах. Незабаром поселилися тут рись, черепаха, а Тідвік не протестував, бо вважав, що хазаїн повинен бути ввічливим до своїх гостей...

* * *

Прийшла зима. На північному березі озера не стало моху й усі олені перебралися на південний берег. Тідвік вирішив теж перебратися на південь, але нахаби стали протестувати, мовляв, „ці роги — наш дім!" Жук запропонував голосування, але тільки Тідвік сказав „Так!", а всі інші зверещали „Ні!"

Вигравши голосування, причепи запросили ще на мешканців лисицю, великого ведмедя та величезний рій бджіл. Тідвід упав на коліна під п'ятсотфунтовим тягарем на голові, а тут мисливці стали на нього стріляти.

Врешті Тідвік пригадав, що олені щороку скидають старі роги, а їм відростають нові. І він переплив озеро, а нахаби залишились і з них зробили опудала...

* * *

Цю казку переклала, а радше перелицювала українською мовою відома діяспорна поетеса й письменниця, довголітня співпробітниця, а тепер член редакційної колегії журналу для дітей „Веселка" видання УНС — Світлана Кузьменко. Витончена кмітливість перекладача добачила в цій казці алегорію до України. Це спонукало її не тільки здійснити переклад казки, але теж видати своїм коштом десять примірників, оформлених нею в книжечку, рясно прикрашену повнокольоровими ілюстраціями і дбайливо оправлену в пластикову обгортку власної роботи.

С. Кузьменко подарувала ці примірники своїм друзям, поміж якими й я мав щастя і честь бути, як колишній член редакції „Веселки" й як автор цього огляду.

Дякуючи перекладачці за подарунок, я, ознайомившися з цією казкою, висловив теж погляд, що ця казка є алегорією й алюзією до України, хоч англомовний автор не мав цього на думці. Однак алюзія виразна: олень — це Україна, нахаби — це її сусіди, колишні окупанти.

(Закінчення на стор. 3)

Ігор Раковський

НА ЕМІҐРАЦІЙНІ ТЕМИ

Моє часте перебування в Україні дає змогу познайомитися з різними проблемами. Проблеми еміграції з України до Америки починають набирати нездорового характеру, про що хочу написати.

Після розвалу совєтської імперії кордони відкрилися, і до Америки почали приїздити гості з України. Їх можна поділити на такі категорії:

1. Перша категорія — це ті, яких доля і війна розлучила з рідними і тепер вони стараються легеньким способом переїхати до Америки.

2. Друга категорія — це ті, які при помочі квоти стараються переїхати на постійно до Америки в пошукуванні за новим місцем поселення.

3. Третьою категорією є ті, які приїздять на т.зв. визови і, побачивши Америку, обдаровані родиною, повертаються в Україну, щоби знов приїхати за 2-3 місяці, якщо родина їм вишле „визов".

4. Четвертою категорією є ті, які приїздять на „визов" родини та знайомих, а коли їх віза кінчиться, вони не повертаються в Україну. Вони звичайно знаходять роботу „на чорно", або фальшиві „social security" картки, наражаючи своїх працедавців і тих, що вислали їм „визов", на леґальні неприємності. Щоби себе якось оформити, вони подаються на азиль.

Закон Америки каже, що людина, яка приїде до Америки, а є в своїй країні політично або релігійно переслідувана урядом, має право податися на азиль і внести прохання на стале перебування в Америці. Внесення прохання дає тим людям дозвіл на працю, доки їх справа не буде розглянена.

У виповненні документів тим людям помагають адвокати й „еміґраційні дорадники", які беруть від 300 до 3,000 дол. за поміч у видумуванні несотворених речей, як їх переслідують в Україні з релігійних і політичних причин. Сумною правдою є непорозуміння між греко-католиками та православними, але Уряд України до цих справ не вмішується і жодних переслідувань немає, а про це знають еміґраційні власті Америки і відмовлення азилю Урядом є майже 100%. Мусимо, однак, зрозуміти, що тепер, коли Україна зараховує себе до демократичних країн, ці особи, які для власного інтересу оплюгавлюють Україну видумками про переслідування, з часом цю добру опінію в очах світу підірвуть.

5. Є ще одна категорія земляків, які приїхали як відвідувачі і коли така віза скінчилася, не повертають в Україну й попадають до т.зв. нелеґалів. Вони не подаються на азиль, але купують фальшиві „social security" картки, зелені картки чи прямо працюють на картку вуйка, котрий помер 10 років тому і т.д. Деякі з них покинули жінок, дітей, чоловіків (деякі члени музичних ансамблів), а рівно ж є пошукувані поліційними властями України за злочини, доконані в Україні.

Деякі з них вже в Америці „сидять" за злочини, що починаються від краде-жей в склепах, а скінчивши на кримінальних переступленнях, що рівно ж слави Україні і українцям в Америці не приносить. У своїй наївності у багатьох випадках родини і знайомі помагають цим людям, знаючи, що затруднення нелеґалів є каране одним роком тюрми і 10,000 дол. грошевої кари за перший проступок, про що вже деякі наші громадяни переконалися.

Не забуваймо, що сьогодні між поліцією Америки і України є нав'язані дружні відносини й виміна інформацій та вишколу української міліції і СБУ вже відбувається впродовж двох років, а угода про видання має бути підписана невдовзі.

Америка дала і дає притулок багатьом українцям і ми багато можемо завдячувати цій країні. Уважаю, що ми, американські громадяни, багато більше допоможемо Україні працею, у школах України, грошевою допомогою, своїм професійним знанням, яке ми набули в Америці, замість спроваджувати людей з України, а опісля помагати їм у їх нелеґальних намірах.

Ці „патріоти" України, які приїздять сюди для власної користи, ані Україні, ані Америці користи не принесуть. Українці в Америці втішалися повагою і дійшли своєю працею до однієї з найбільш шанованих національностей, що зайняло нам довгі роки.

Завдяки „азильникам" та „нелеґалам" ця опінія починає псуватися, мірилом чого є поголовне відкидування наших земляків на в'їзд до Америки американською амбасадою в Києві. Якщо так буде далі йти, то в дуже короткому часі Уряд Америки буде трактувати нас на рівні з еміґрантами з Гаїті, Куби, Мехіко та Латинської Америки.

Сьогодні для кожного молодого українця, що хоче працювати, є поле до попису в Україні. Тому застановімся, чи варто спроваджувати наших людей до Америки, а опісля поносити консеквенції за їх нелеґальне перебування?

Володимир Жила

ВІД ІНТЕҐРАЛЬНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ

(До 50-ліття УГВР)

Мирослав Прокоп, „Напередодні незалежної України: спостереження і висновки". Ню Йорк: Наукове Товариство ім. Шевченка, 1993. Стор. 646. Ціна 20 дол.

IV

Спогад „Київ 1942" — це важливе доповнення до аналітичної проблематики, що торкається авторової підпільної діяльности в Києві. Працюючи серед дуже складних умов, М. Прокоп і підпілля його середовища мали деякі поважні успіхи. Вони орієнтувалися крім молоді, на національно-демократичні елементи, які жили ідеями Української Народної Республіки й державної незалежности взагалі та на націонал-комуністів чи, точніше, на розчарованих колишніх комуністів, а то й на прихильників комунізму.

Стаття „Журнал 'Ідея і чин' " — це дуже цікавий документ часу, офіціоз ОУН (останнє число його появилося в 1946 році). Журнал редаґував автор рецензованої книги та інші. Журнал „Ідея і чин" був також органом зв'язку для членської мережі в різних областях України. Він був наявним документом організованої боротьби проти німецької окупації, а після 1944 року живим свідком такої боротьби проти більшовицької імперії.

Остання стаття в книзі — „Меморіял УНР і УГВР на мировій конференції в Парижі". У цій статті М. Прокоп подає не тільки опис тогочасних подій і їхнє тло, на якому вони проходили, але й атмосферу тих часів. Уже в першій стадії задуму про меморіял, було рішено про „конечність спільного виступу з екзильним урядом УНР для заманіфестування перед стороннім світом єдности в зовнішньо-політичних діях між репрезентантами визвольної боротьби українського народу періоду державности 1917-1921 рр. і періоду Другої світової війни" (стор. 618). Меморіял було опрацьовано шляхом компромісу. „Шульгин (тоді голова уряду УНР і водночас його міністер закордонних справ — В.Ж.), — пише Прокоп, — прийняв наш арґумент про важливість підкреслення елементу влади, яку здійснювали на українських землях підпільні та повстанські формації, підпорядковані УГВР..." В результаті досягненого компромісу, — продовжує автор, — перше речення спільного меморіялу звучало так: „Уряд Української Народної Республіки, який знаходиться на еміґрації і Українська Головна Визвольна Рада, яка, як державна влада [у французькому ориґіналі: pouvoir national], знаходиться в краю та в сучасний момент керує змаганням українського народу за його визволення та повну державну незалежність, уповноважили нас заявити Вашій Екселенції що слідує..." (стор. 621). Першого вересня 1946 року цей спільний меморіял переслано всім некомуністичним державам на Паризькій конференції. Уряд УНР в окремому Комунікаті Української Пресово-Інформаційної Служби відкинув згаданий меморіял. Комунікат екзильного уряду УНР був прикрим дисонансом для О. Шульгина, який пробував вияснити помилковість такого становища. Приїздив у цій справі до Німеччини, але усі його зусилля були безуспішні. „Своєї особистої позиції про спільний меморіял, — пише Прокоп, — він не змінив. На свій дотогочасний пост в уряді УНР він вже ніколи не повернувся" (стор. 623).

Книга Мирослава Прокопа „Напередодні незалежної України: спостереження і висновки" — це ґрунтовне й всебічне дослідження. Праця з галузі серйозної суспільно-політичної публіцистики. У ній зібрано чималий фактичний матеріял, розміщений за тематичним принципом. Поява книги М. Прокопа є важливим причинком для відзначення 50-ліття УГВР у діяспорі та в Україні. У книзі немає ні крихітки ідеалізації революційного підпілля. Автор пише про нього критично і наскрізь об'єктивно. У нього помічаємо глибокий сантимент до історичних подій, в яких він брав участь, а тут же і потрібний критицизм. Дуже позитивним явищем є факт, що книга появилася у Бібліотеці Українознавства Наукового Товариства ім. Шевченка. Це з місця вказує на її характер і визначає її зв'язок з традиціями української суспільно-політичної клясики.

Факт, що книга складається з численних статтей, написаних в різний час (1961-1993), причинився до того, що в ній є чимало повторень. Не всі статті стоять на однаковому науковому рівні, не всі проблеми минулого, які хвилюють нас, знайшли в ній достатнє відбиття. У книзі дуже мало матеріялу про мельниківське середовище ОУН, зокрема про їхні позитивні здобутки, а ще менше про Поліську Січ-УПА, що її організував от. Бульба-Боровець.

Книга має гарну сіру тверду обкладинку, надрукована на доброму папері й виглядає дуже культурно. Тут і там в книзі з'являються друкарські огріхи. І так на стор. 75 надруковано „Польська Січ", повинно бути „Поліська Січ"; неозначений займенник всі (усі) в орудному відмінку має форму всіма, а не всіми; в примітках, на нашу думку, краще вживати там же, замість там таки. Я вважаю, що ми повинні вживати нашу традиційну форму жид, жиди, а не єврей, євреї (русизм).

Підсумовуючи, хочемо сказати, що книга Мирослава Прокопа „Напередодні незалежної України: спостереження і висновки" збуджує думку, викликає роздуми сміливою постановкою важливих суспільно-політичних проблем, дає поштовх до полеміки. З цього погляду можна говорити про привабливі риси, властиві дослідженням М. Прокопа, який творчо розвиває кращі традиції суспільно-політичного твору. Автор книги, на наш погляд, правильно намічає шляхи дальшого вивчення проблеми організованого українського визвольного руху. Автор ставиться з великою повагою до уряду УНРеспубліки в екзилі, зокрема до його демократичних традицій 1917-1921 років.

Було б, розуміється, неправильно твердити, що М. Прокоп не дає сильних доказів для ствердження своїх положень. Його докази в цілому добрі та наскрізь потужні. Він стоїть за витончені спостереження і висновки та за ориґінальні ідеї, тому що тільки в такий спосіб можна написати цінну й цікаву книгу. Книга актуальна, бойова, в деяких місцях спрямована проти недругів нашого народу. І якщо в чомусь спірна чи однобока, то що ж... Зрештою, це можна буде поправити. Адже так відкривається шлях до наступних праць, до обміну думок, руху вперед. Написана вона жваво й переконливо, з використанням величезного матеріялу, багата на спостереження і на цікаві й ориґінальні висновки. Книга легко, з інтересом читається і, безперечно, буде корисною кожному шанувальникові справжньої і серйозної публіцистики.

Англомовна...

(Закінчення зі стор. 2)

Перекладачка є тієї думки, щоб знайшлись спонзори, які дали б змогу видати цю казку більшим накладом для вживання в школах із гевристично-дискусійною методою навчання. Це дало б змогу провести паралелю поміж пригодами молодого наївного й гостинного оленя — символу України, — який дозволив використовувати себе окупантам, аж доки не прозрів і не скинув накиненого хитрощами й силою ярма.

ПОМ'ЯНІМ СЛУГУ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

Перше Листопада є незабутнім днем в історії України. У цей день сповняється рівно п'ятдесят років з дня смерти Слуги Божого Митрополита Андрея. У цей день Князь нашої Христової Церкви Митрополит Андрей перенісся у Божі засвіти, щоб стати з великою книгою життя, списаною добрими ділами, перед престолом Всевишнього Триєдиного Господа Бога. Ставимо перед собою питання: збіг обставин чи Боже Провидіння — що Митрополит Андрей своїм переходом з туземного життя у Божу Вічність першого листопада 1994 року ще раз в особливий спосіб підкреслив і потужно скріпив цей день українського воскресіння, день незалежности українського народу, яким він був у пам'ятний 1918 рік. Перший Листопад. Як в унікальному житті, від юних років починаючи до останніх днів туземної мандрівки так у самому дні смерти, ми бачимо на Митрополитові Андреєві виразні знаки Божого Провидіння. Його життя було складним і в багатьох випадках майже незрозумілим.

Слуга Божий Андрей

Мабуть, кожна пересічна людина знає, хто був Андрей Шептицький, Митрополит і князь нашої Української Церкви, великий добродій і патріот. Але це тільки зовнішні ознаки. Чим більше вглиблююсь у життя Слуги Божого Андрея, тим більше переконуюсь, як мало я знаю про цю людину, яка довгі роки управляла нашою Церквою, покинувши її у грізні часи для нашої Церкви і українського народу. Чим більше вдумуюсь над його пройденим життям, відкриваю перед собою іншого, більш змістовного, більш глибокого, неперевершеного й унікального Робітника у Божому Винограднику, яким був і яким залишився для нас Слуга Божий Андрей. Можна сказати, що Митрополит Андрей Шептицький — це неповторна постать в історії нашої Церкви й українського народу.

Уявіть собі самих себе у ситуації Слуги Божого Андрея, який прийшов на світ, 29-го липня 1865 року в с. Прилбичах, Яворівського району на Львівщині, у старій боярській спольщеній українській родині Івана і Софії Шептицьких. Хресне ім'я батьки дали синові Роман. Батьки Романа були глибоко релігійними, віроісповідниками римо-католицького обряду. В такому дусі був вихований і молодий Роман Шептицький.

Цікавий феномен, який трудно вповні зрозуміти і пояснити. З раннього подружнього життя Софія у своїх спогадах записала цікавий факт. Коли вони одного разу поверталися зимою з проходу санками, тоді Софія була вже при надії, Іван Шептицький сказав, що якби Господь нагородив їх кількома синами, то одного з них бажав би віддати уніятській Церкві, щоб став священиком, а може згодом і єпископом, щоб допоміг зреформувати уніятську Церкву. Тут переповідаю тільки зміст фрагменту, згаданого у спогадах.

Спольщений український бояр, переконаний і відданий римо-католик Іван Шептицький, виявляє, без ближчого пояснення, своє бажання-візію віддати хоч щось пращурам українського роду. (Ця деталь згадується в книжці польською мовою „Мій син Митрополит Шептицький").

Фантазія стала дійсністю. Всевишній Господь нагородив подружжя Шептицьких багатьома синами. Роман Шептицький, перед яким була відкрита дорога у широкий світ, світ розкошів і кар'єри, вибрав собі монаше життя. Надзвичайно здібний, Роман Шептицький мав всі можливості плянувати своє розкішне життя, але він в цій світській перспективі не бачив для себе місця. Поперше, він вирішив сам для себе стати робітником у Божому Винограднику. повернутись на лоно віри своїх прадідів, себто покинути римо-католицький обряд і перейти на східній католицький обряд. Таке рішення Романа Шептицького було великою несподіванкою для батька Івана Шептицького, який, здається, мав для нього інші пляни. Він не давав своєї згоди на цей крок Романа. Для цього робив все можливе, щоб відмовити Романа від його намірів. Можна тут нагадати його візію... Батько Романа не був переконаний, що це є особисте його рішення, що напевно на це його намовляють єзуїти, тому заборонив Романові мати єзуїта за сповідника. Роман виконав бажання батька, але своєї думки не змінив. У листі до матері Роман писав, що він про його рішення на сповіді сказав священикові-єзуїтові, але він його ні не намовляв, ні не відмовляв, прийняв до відома і це все.

Дійсність була такою, що батько не давав своєї згоди на прохання і рішення сина, і такий стан протистояння тривав через кілька років. Батько Романа все ще мав надію, що Роман змінить свою думку, але бажання його не сповнилось. Роман дуже переживав батькову непоступливість, це змусило його написати батькові довгого листа. Він каже, що довше мовчати не може, тому пише цього листа, бо в усній розмові не можна все сказати, а в листі можна кожне слово передумати.

Листа Романа до батька не можна читати без зворушення. В ньому є справді драматичні моменти. Хоч з однієї сторони Роман пише, що його життя „квасніє" і що себе бачить тільки в служінні Господу Богу, у монашому чині ЧСВВ у Добромилині, а з другої — без дозволу та без благословення батька він не піде в манастир і не перестане любити батька, якому своїми проханнями завдав стільки душевного болю і клопотів. Тут Роман уповні виявив ось цю четверту Божу Заповідь: „Шануй отця твого і матір твою, щоб тобі було добре і щоб ти довго прожив на землі". Без найменшого сумніву, лист Романа до батька своїм глибоким змістом є унікальним документом любови сина до батька. Про це у наш час не тільки варто, але і треба говорити.

Лист Романа мав, ма-

(Закінчення на стор. 4)

П'ять...

(Закінчення зі стор. 2)

чає нову російську політику як „вузький націоналізм", підкреслюючи економічні впливи і привілеї, але відкидає тягарі імперії. Він вважає, що частинне об'єднання є неминучим. „Реакція Заходу залежатиме від того, як це буде здійснено". В документі „Стратегії Росії", який виробила група впливових центристів Росії на чолі з дорадником Єльцина Сергеєм Караґановим, між іншим, сказано, що „Росія буде слабою протягом певного часу і мусить співпрацювати з Заходом, бо не може ще дозволити собі ані на ізоляцію, ані на конфронтацію".

С. Караґанов вважає, що якщо Україна розпадеться, причиною цього не буде політика Росії, але власні історичні вади і її невдача реформувати економіку.

„ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ" В ГАРТФОРДІ

Гартфорд, Конн. — СУА в Гартфорді влаштовує т. зв. „вишивані вечерниці" у суботу, 5-го листопада, в Українському Народному Домі, 961 Ветерсфілд аве., початок о год. 9-ій вечора. Гратиме оркестра „Фата моргана". У справі замовлення столів слід телефонувати до О. Якимів — 956-1862 або Л. Кінах — 563-8139.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н.Й. — Місцевий, 89-ий Відділ СУА влаштовує товариський вечір, присвячений Поліссю, з цікавою програмою та поліськими стравами. Вечір проходитиме у суботу, 5-го листопада, в церкві Пресвятої Трійці, початок о год. 5-ій вечора.

Святкування століття УНСоюзу в Баффало

Дня 25-го вересня 1994 року відбулося урочисте святкування 100-ліття Українського Народного Союзу в Баффало, Н.Й. Залю парафії св. Івана Хрестителя заповнила вщерть публіка — приблизно 400 осіб, сидячи за прибраними квітами столами. Програмою провадив Зенон Депутат.

Присутніми були о. декан Дмитро Лаптута, господар залі, настоятель Святотроїцької української автокефальної православної церкви Микола Слокотович і о. Мар'ян Процик, парох церкви св. о. Миколая в Баффало. За почесним столом сиділи також два найстарші члени УНСоюзу в Баффало — Михайло Завіський, найстарший член, і зараз по ньому Іван Грицковян. Біля них гості з Канади д-р Богдан Долішний з дружиною. Д-р Долішний є головою Ніягарської Округи УНСоюзу.

Відкриття почалось відспіванням американського, канадського і українського гимнів хором „Бурлака" з Торонто (дириґент Олег Хміль). Відтак привітав гостей танцювальний ансамбль осередку СУМА в Баффало, вручивши предсідникові УНС Уляні Дячук на вишиваному рушнику традиційний хліб і сіль.

Першим промовляв голова Баффалівської Округи Роман Конотопський. Завдяки його енергії, наполегливості і організаційному хистові, ціла імпреза відбулась дуже упорядковано, святочно і без зайвих навантажень промовами і виступами. По короткій промові він зворушливо привітав У. Дячук, звернувши всіх увагу на те, що ця жінка, що своєю рішучістю допровадила УНСоюз до мультимільйонової установи, не жаліє часу говорити з найменшим так, як і з найбільшим, і яка є прикладом для нас усіх у дальшій нашій праці, так в Америці як і в Канаді.

У. Дячук почала свою промову англійською мовою. „Ми зібрались сьогодні тут, щоб відсвяткувати 100-ліття Українського Народного Союзу — організації, яка дала початок зорганізованому життю українців в Америці. Перш за все ми повинні подякувати нашим піонерам за їх тверду віру, що одна особа не може помогти всім, але об'єднана громада може помогти одному...

Ми мусимо бути вдячні великим провідникам нашої організації, які вклали стільки зусиль і праці в будову тривких фундаментів для Українського Народного Союзу. В додатку до дешевих грамот УНСоюз ніс допомогу в різних ділянках — культурно-освітній та харитативній. Різними програмами УНСоюз старався помогти в задержанні народних традицій і культури українців в ЗСА і Канаді, тим самим збагачуючи американську і канадську культури".

З бігом часу виросла велика і сильна організація з 350-ма Відділами. Кілька визначних відділів находиться власне тут, в Баффалівській Окрузі, сказала У. Дячук. Український Народний Союз працював в різних напрямках: видавничому — щоденник „Свобода", англійськомовний „Український Тижневик" і „Веселка" для дітей, також щорічний Альманах і багато книжок українською чи англійською мовами. УНСоюз є власником відпочинкової оселі в Кетскильських горах. УНСоюз є власником 15-поверхового будинку, де містяться наші бюра. Працює також бюро у Вашінгтоні і пресове бюро в Києві.

Хоч головною ціллю заснування УНСоюзу була поміч українцям в ЗСА і Канаді, УНСоюз ніколи не забував про потреби українців в Україні. Тепер, коли незалежність України стала дійсністю, через свій Фонд Відродження України УНСоюз підтримує різні наукові і гуманітарні проєкти. В останніх трьох роках, під час літа, УНСоюз висилав кожного року 80 охочих і кваліфікований людей вчити англійської мови в Україні. УНСоюз співпрацює з американським урядом і великим числом приватних організацій, для підтримки і розвитку демократії і вільного ринку в Україні.

І так з дуже скромних початків виросла сильна і багата установа серед українсько-американської громади, здібні індивідуальности якої причинилися багато до збагачення різних галузів американського життя.

Перейшовши на українську мову, У. Дячук не повторяла сказаного, лиш продовжувала дальше — вже не про те, що УНСоюз зробив, а про те куди ми всі разом прямуємо. У. Дячук з'ясувала нам дуже виразно цілі і завдання УНСоюзу на майбутнє, закликаючи усіх до співучасти в праці цієї столітньої установи, для добра нас самих, а головно для добра України, яка тепер бореться з політичними і економічними труднощами. Виразно підкреслила, що нам треба звертати велику увагу на нашу молодь, яка на майбутнє мусить зайняти провідні місця в наших громадських організаціях, а в першу чергу в уряді УНСоюзу. І вони, тобто уряд Союзу, вже про те подумали, бо на останній конвенції прийнято 13 молодих людей професіоналістів в керівні органи УНСоюзу, і вони матимуть вплив на рішення і дальшу долю цієї організації.

Але базою нашої організації, твердила У. Дячук, є союзові Відділи та їхні члени. Відділи можуть притягнути молодь, яка очолить Відділи. Заохочувати молодь до праці для УНСоюзу повинні всі наші члени і тут включаю вас, шановна громадо. Ми вдячні батькам і дідусям за те, що вони забезпечують своїх дітей і внуків в Союзі, але щоб наша організація росла і розвиватися, треба інформувати дітей і внуків про нашу організацію, що вона робить, чому вона існує, та заохочувати їх для неї працювати. Інформувати про Союз молоде покоління повинно бути нашим найважнішим завданням. Наші відділи мусять бути видні у своїх громадах, а це значить, що вони мусять активно працювати. І саме такий великий день, як сьогодні, таке велике свято, є тою активною працею, яка представляє УНСоюз у найкращому світлі.

Промову предсідника У. Дячук публіка прийняла з великим одушевленням.

Концертова частина складалась з виступів хору „Бурлака" з Торонто, який, як першу точку відспівав „Блажен муж", київського напіву, — соліст Теодозій Пришляк, відтак „Марш молоді" — солісти Андрій Сорока і Ярослав Цуркан, і „Вставай народе" соліст — А. Сорока.

Хор „Мрія" при осередку ОЖ ОЧСУ в Баффало, під дириґентурою Наталки Бабицької, відспівав „Лети тужлива пісне", „Чорноморці" і „Краю мій рідний". З черги хор „Бурлака" відспівав: „Як давно", „Гайдамацька", „Про рідний Львів" та „Люблю я тебе, Україно". В останній пісні солістами були А. Сорока і Т. Пришляк. Всі виконавці збирали заслужені оплески.

На закінчення концерту „Боже Великий, Єдиний" відспівали обидва хори.

По концерті благословення до вечері дав о. декан Д. Лаптута, по вечері молитву відмовив о. М. Слокотович.

У зв'язку з ювілеєм, УН Союз відзначив своїх довголітніх секретарів Відділів. В Окрузі Баффало відзначено трьох секретарів, які на своїх постах працюють вже понад 20 років. До них належать Іван Трояновський, Відділ 87-ий, Марія Стецьків-Дика, Відділ 149-ий, і Марія Гнатик, Відділ 304-ий. Їм У. Дячук і Р. Конотопський вручили годинники. Спеціальні плякети заслуги одержали секретарі Відділів на посту менше, ніж 20 років, а саме: Михайло Луців, Відділ 40-ий, Кетлін Ленд, Відділ 127-ий, та Осип Гаврилюк, Відділ 360-ий.

За довголітні заслуги секретарів, які відійшли від нас у вічність, Марії і Петра Гаравус, Відділ 127-ий, передано дочці Кетлін Ленд спеціяльну відзнаку століття УНСоюзу. У Відділі 299-му відзначено секретаря пок. Степана Сидоровича, а у Відділі 351-му Є. Грицуна.

Для плянування і підготовки свята голова Округи Р. Конотопський скликав Ювілейний комітет, який він опісля очолив. До комітету входили ще такі союзовці: Богдан Пашковський — перший заступник голови, Ірена Гнатик — другий заступник голови, Василій Сивенький — український секретар, Юрій Грищишин — англомовний секретар, Марія Боднарська — фінансовий референт. Оголошенням та розпродажем квитків займалися: Оксана Бережницька, Зенон Боднарський і Ярослав Пришляк. Програмовими референтами були З. Депутат і Т. Пришляк. За приміщення відповідали: Ярослав Білий, Дмитро Мацьків і Дмитро Яремко. Вільними членами комітету були Михайло Гнатів, Дмитро Пітолай і Іван Вороняк. До комітету були включені також радіопередачі Українського Патріярхального Товариства та Василя Шарвана.

Ірена Лаврівська

Завершено...

(Закінчення зі стор. 1)

Стебельський, О. Твардовський, О. Труш, Д. Бобеляк, Є. Бренич, М. Бокало, О. Напора, д-р О. Попович, мгр І. Хамуляк, Н. Бакун, А. Воробець, Л. Лапичак-Лесько, Олена Колодій, Олег Колодій, В. Василак, Л. Рудзінський, Р. Пиндус, М. Паливода, Х. Процюк, М. Матияш; посмертно: св. п. А. Лапичак, І. Ориняк, інж. Л. Блонарович, Я. Олесницька.

Заслужені для Т-ва меценати: Микола Бойчук, Український Народний Союз, Український Братський Союз, Федеральна Кредитівка „Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж.; спортовці: футбол — М. Паливода, д-р В. Бакун, В. Науменко, Г. Сергіїв, М. Варянка, Я. Твардовський, П. Борецький, Р. Кохановський, П. Паливода, І. Паливода; юнаки: провідники дружин: О. Колодій, А. Панас, С. Панас. Змагуни: Д. Колодій, С. Колодій, Д. Олесницький, С. Равриш, Г. Равриш, А. Панас, Р. Головінський, Р. Бавер, М. Ленг-Вацлавський; шахісти: д-р О. Попович, С. Стойко, П. Радомський; плавання: Таїса Бокало; жіноча відбиванка: А. Томко, З. Завадівська, І. Іваськів, Х. Стасюк, З. Стебельська-Кос, Д. Твардовська, О. Напора-Палюмбо, Л. Лапичак-Лесько, Н. Костецька-Лаврія, О. Напора-Орр; чоловіча відбиванка: О. Гладкий, А. Стасюк, М. Завадівський, Б. Іваськів, М. Дулин, д-р Н. Олесницький, Р. Кош; теніс: Б. Кучинський і З. Снилик (не були присутні).

Після закінчення церемонії господар програми подякував гостям за участь в цій частині і попросив до розвагової частини — балю, в часі якого приграваля оркестра „Темпо".

Голова Т-ва в свою чергу зложив подяку д-рові Н. Олесницькому за вдале переведення першої частини програми і усім присутнім за вшанування ювілею цього заслуженого для громади спортово-виховного Т-ва, яке таким чином переступило поріг восьмої декади динамічного існування.

Міжнародний журнал про українську мистецьку філателію

У журналі мистецької філателії „F A P" ч.3 з вересня 1994 року, який публікується в місцевості Конестоґа, Па., для любителів мистецької філателії по цілому світі розпочали друкувати обширну статтю Андрія Сольчаника "Кіно в Україні: філателістичний огляд" частина І.

Автор у вступі згаданої статті подає коротку історію українського кіно, а тоді починає вказувати на філателістичні випуски, пов'язані з кіномистецтвом, ілюструючи статтю фотографіями конкретних прикладів.

Як нас повідомлено, ціла стаття складатиметься з п'ятьох частин, які будуть поміщені в наступних номерах журналу.

Пом'янім...

(Закінчення зі стор. 3)

буть, вирішальний вплив на поставу батька. Він побачив, що у Романа це рішення не є хвилевим і що воно не є вислідом чийогось впливу. Батько поставив Романові передумови, які він має виконати: закінчити студії права, завершивши їх докторатом. Всі передумови батька Роман прийняв з великою покорою і радістю, бо він бачив свою перспективу монашого життя. Здається, що в житті Романа Шептицького не було щасливішої хвилини в житті, коли його батько і мати привезли до манастиря ЧСВВ у Добромилі, де Роман прийняв монаше ім'я Андрей. Вслід за Романом згодом пішов його брат Казимир, який також покинув римо-католицький обряд, перейшов на східній обряд католицької Церкви, прийнявши монаше ім'я Климентій, який опісля став архимандритом монашого чину Студитів і загинув, як Ісповідник Віри, далеко в Сибіру.

Волею чи мимоволі, одначе висловлені фантастичні візії Івана Шептицького не тільки здійснились, але були перевищені, бо віддав він для уніятської Церкви аж двох синів, які стали великими подвижниками чистоти східнього обряду Української Католицької Церкви.

Пробуймо у це п'ятдесятиріччя з дня смерти пом'янути Слугу Божого Митрополита Андрея, що керував нашим церковним кораблем серед розбурханих хвиль і поставив її на високий рівень. Спробуймо всі разом і кожний сам для себе відкривати справжнього Слугу Божого Митрополита Андрея, який залишився для нашої Української Церкви й українського народу унікальним подвижником української церковної і національної єдности, неперевершений гуманіст, людина Христового Серця.

Тому Громадський комітет для відзначення цієї ювілейної дати з дня смерти Слуги Божого Андрея улаштовує 5-го листопада, в домі НТШ наукову конференцію, під час якої доповідачі будуть нам відкривати багатогранне життя і творчість Слуги Божого Андрея, який утвердив наше українське церковне і українське національне „я", віддавши для цього все своє життя. Слуга Божий Андрей залишиться назавжди у нашій пам'яті і ми все будемо відкривати собі його Божі шляхи.

Микола Галів